

Ilmoituspäätös eläinsuojalle, Maatalousyhtymä Vidgren Esko, Juho, Paula ja Ville, Vieremä

Valmistelija: ympäristönsuojelutarkastaja Veera Kajanus, puh. 040 568 2619.

1. ASIA

Päätös ympäristönsuojelulain 115 a §:n yleisen ilmoitusmenettelyn mukaisesta eläinsuojan toiminnasta.

Ilmoitus koskee eläinsuojan toimintaa Vieremän kunnan Kauppilanmäen kylässä, tilalla Jokiniemi 925-413-4-38.

2. ILMOITTAJA

Maatalousyhtymä Vidgren Esko, Juho, Paula ja Ville
Pyöreentie 312
74270 Kauppilanmäki

Yhteyshenkilönä toimii Juho Vidgren puhelin 040 521 5856
Liike- ja yhteisötunnus: 2598393-9
Tilatunnus: 925025746

Eläinsuojan karttakoordinaatit I: 512493 P: 7069722 (ETRS-TM35FIN).

Tilan omistaa hakija.

3. ILMOITUKSEN KÄSITTELEMISEN PERUSTE JA VIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Tilalla on tällä hetkellä Itä-Suomen aluehallintoviraston 16.12.2011 myöntämä ympäristölupa.

Toiminnan laajentaminen edellyttää ilmoituksen käsittelyä.

Lain ympäristönsuojelulain muuttamisesta (1166/2018) liitteen 4 kohdan 5) mukaan eläinsuoja, joka on tarkoitettu vähintään 50 ja alle 300 lypsylehmälle on ilmoitusvelvollinen.

Valtioneuvoston asetuksen ilmoituksenvaraisista eläinsuojista (138/2019) mukaan eläinsuoja, jonka eläinyksikkömäärä on 1872 ja tilakeskukseen rakennetaan kuivikepohjainen umpilehmien pihatto ja kuivalantala, vähimmäisetäisyys häiriintyviin kohteisiin on 250 metriä. Eläinsuoja, eläinsuojan laajennusosa ja ympärivuotisesti ulkona kasvatettavien eläinten säänsuoja on sijoitettava vähintään 50 metrin etäisyydelle vesistöstä.

Ympäristönsuojelulain (527/2014, muutos 1166/2018) 22 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee ilmoituksen.

Vieremän kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Ylä-Savon ympäristölautakunta.

4. ILMOITUKSEN VIREILLETULO

Ilmoitus on tullut vireille 13.4.2025.

5. ALUEEN KAAVOITUS JA YMPÄRISTÖOLOSUHTEET

Tilakeskuksen kohdalla on maakuntakaavassa merkintä maatalousvaltaisesta alueesta (MT). Alueella ei ole yleiskaavaa tai asemakaavaa.

Tilakeskus sijoittuu maatalousvaltaiselle haja-asutusalueelle noin 12 kilometriä Vieremän keskustasta. Eläinsuoja ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Pohjavesialueilla on lannan levitykseen käytettävää peltoa 8,28 ha. Pelloille levitetään nestemäisiä lantoja sekä kuivalantaa. Tilan alueella ei ole arvokkaita luonto- tai maisemakohteita. Viereisellä peltoalueella kiinteistöllä Peltola 925-413-4-91 on muinaisjäännerekisteriin merkitty Peltoniemi – alue, joka sijaitsee yli 400 metrin päässä tilakeskuksesta.

Tilakeskus sijaitsee Iso-lin valuma-alueella Kauppilanjoen alueella (04.536). Lähin vesistö (Pyöree) sijaitsee lähimmillään 30 metrin etäisyydellä nykyisistä tilakeskuksen rakennuksista etelään. Pyöreen ekologinen tila on luokiteltu tyydyttäväksi (Vesi.fi karttapalvelu, pintavesien tila).

Lähin vakituisesti asuttu kiinteistö sijaitsee eläinsuojasta noin 450 m koilliseen. Lähimmät vapaa-ajanasunnot sijaitsevat noin 350 ja 540 metrin etäisyydellä Pyöreen rannoilla.

Lähellä ei ole luonnonsuojelualueita tai Natura-kohteita.

6. TOIMINNAN KUVAUS

Tilalla on tällä hetkellä Itä-Suomen aluehallintoviraston 16.12.2011 myöntämä ympäristölupa lypsykarjanavetan toiminnalle. Eläinsuojassa on luvan mukaisesti eläinpaikkoja seuraavasti: lypsylehmille 108, hiehoille 20, 6–12 kk ikäiselle nuorkarjalle 37 ja alle kuuden kuukauden ikäisille vasikoille 26 paikkaa, 1416 ey.

Tilalla on ollut nykyisin 121 lypsylehmää, 38 hiehoa, 19 vasikkaa 6–12 kk ja 28 vasikkaa alle 6 kk. Osa tilan eläimistä on ollut kasvatuksessa 5 km päässä sijaitsevassa eläinsuojassa. Teuraaksi tarkoitetut naudat lähtevät ternivasikoina välitykseen. Tilalle rakennetaan umpilehmille kylmäpihatto. Laajennuksen jälkeen tilalla on 149 lypsylehmää, 30 hiehoa yli 12 kk, 22 vasikkaa 6–12 kk ja 40 vasikkaa alle 6 kk, 1872 ey. Etänavetta jää pois käytöstä laajennuksen myötä.

Tilalla on olemassa olevaa lietelannan varastointitilavuutta yhteensä 5761 m³ (2211 m³, 600 m³, 300 m³ ja etälietesäiliöt 900 m³, 700 m³, 400 m³ ja 200 m³ sekä lietekuilut 450 m³) ja kuivalannan varastointitilavuutta 1425 m³ (1088 m³ ja etäsäiliö 337 m³). Tilakeskukseen rakennetaan katettu kuivalantala 180 m³ uuden umpilehmäpihaton yhteyteen. Tilalla on kesto-kuivikepohjaa 57,6 m², joka tyhjennetään 4 krt/vuosi kuivalantalaan. Lannan varastointitilavuutta kesto-kuivikepohjalla on 23 m³.

Tilan eläimistä lietelannalla on 119 lypsylehmää, 30 hiehoa ja 22 vasikkaa 6–12 kk. Lietelantaa syntyy laskennallisesti vuodessa 3448 m³. Kun laidunnus huomioidaan, lietelantaa

syntyy 3311 m³. Maitohuoneen pesuvedet 100 m³, muut pesuvedet 350 m³ ja nykyisen eläinsuojan wc-vedet 5 m³ vuodessa johdetaan lietesäiliöihin. Pesuvedet ja sadevedet huomioituna lietelantatilavuutta tarvitaan 3311 m³ + 455 m³ + 371 m³, yhteensä 4137 m³.

Kuivikelantamenetelmällä on 30 umpilehmää ja 40 vasikkaa alle 6 kk. Kuivikelantaa syntyy vuodessa noin 1102 m³. Avoimiin kuivalantaloihin kertyy sadevesiä 41 m³.

Lietesäiliöiden ja kuivalantaloiden tilavuus on tilalla laskennallisesti riittävä 12 kk:n varastointiin.

Lanta käytetään lannoitteena tilan omilla pelloilla (77,42 ha) ja vuokrapelloilla (127,08 ha). Yhteensä lannan levitykseen on peltoa käytössä 204,5 ha. Eläinsuojan maksimieläinmäärän suhteen laskettuna lannan levitystä varten tarvitaan noin 132 ha peltoa. Laskenta perustuu lannan ravinnepitoisuuksiin ja se on esitetty valtioneuvoston asetuksessa 138/2019. Hakijalla on käytössään riittävästi peltopinta-alaa lannan levitykseen.

Lannan levitys tapahtuu 1.5.–1.10. välisenä aikana pääasiassa sijoittavalla menetelmällä. Kuivikelanta mullataan säädösten mukaisesti. Pilaantuneet rehut levitetään lannoitteeksi pelloille.

Pohjavesialueella on lannan levitykseen käytettävää peltoa 8,28 ha. Pelloille levitetään nestemäisiä lantoja sekä kuivaelantaa.

Hiehot, 6–12 kk ikäiset vasikat ja umpilehmät laiduntavat 4 kk vuodessa. Laidunala on 5 ha. Osa laitumista rajoittuu vesistöön. Eläimet ovat öisin ulkona. Nuorkarjalla (7 kpl < 12 kk) on käytössä 150 m² jaloittelualue, josta lanta poistetaan tarvittaessa kuivalantalaan. Ulkopuolisten valumavesien pääsyä alueelle on rajoitettu kallistuksella.

Tilalla tehdään rehu esikuivattuna laakasiiloihin 2200 tonnia vuodessa, piha-aumoihin 400 tonnia ja pyöröpaaleihin 100 tonnia. Puristenesteet kerätään ja käytetään lietteen mukana pellolla lannoitteena. Rehun säilöntään käytetään happea. Pyöröpaalit avataan betonilattalla tai sisätiloissa

Talouskeskuksen vesi tulee Pyöreen vesiosuuskunnan vesijohtoverkostosta ja vedenkulutus on 17 m³/vrk. Varavesi saadaan tarvittaessa Kauppilanmäen vesiosuuskunnasta.

Vanhat öljysäiliöt poistetaan käytöstä ja tilalle hankitaan uudet säiliöt. Tilakeskuksessa on jatkossa käytössä työkoneiden tankkausta varten kaksi 5000 l 2-vaippasäiliötä (ylitöyhtönestin, laponesto ja lukitus). Polttoainesäiliöt sijoitetaan tiiviille betonille. Lopullinen säiliöiden sijainti kiinteistöllä varmistuu laajennuksen yhteydessä.

Muita öljytuotteita (voiteluaineet) säilytetään tilalla enintään 600 litraa. Öljytuotteet ja jäteöljyt säilytetään lämpimässä hallissa tiiviillä betonilattialla. Tilalla käytetään myös muita kemikaaleja. Rehun säilöntäaineet (noin 9 000 litraa vuodessa) säilytetään varastokonteissa ulkona, kerrallaan 5–10 tn. Lannoitteet (100 tonnia) säilytetään murskekentällä puulavoilla suursäkeissä ja peitettynä. Eläinten lääkkeet varastoidaan lääkekaapissa. Eläinsuojassa käytettävät pesuaineet (400 litraa) ja desinfiointiaineet (600 l) varastoidaan eläinsuojien lämpimissä varastotiloissa, joissa on tiivis betonilattia.

Tilalla muodostuu sekajätettä 3 t, jotka haetaan järjestettyyn jätehuoltoon. Maatalousmuovit 3 t varastoidaan kannellisella jätelavalla ja toimitetaan muovinkierrätykseen tai muuhun jatkokäsittelyyn. Jäteöljyjä syntyy vuosittain 400 l ja ne säilytetään öljytynnyreissä sisätiloissa tiiviillä alustalla, kunnes ne noudetaan vaarallisten jätteiden keräykseen. Akut ja paristot 100 kg ja loisteputket 10 kg säilytetään katoksessa ja toimitetaan Ylä-Savon jäteasemalle. Vaaralliset jätteet säilytetään tiiviillä pohjalla katoksessa ja toimitetaan vähintään vuosittain asianmukaiseen käsittelyyn.

Parasta käyttökelpoista tekniikka tilalla edustaa lietelannan levityksessä sijoittava menetelmä, maidon esijäähdytys sekä lämmön talteenotto. Led-valoilla vähennetään sähkönkulutusta.

Tilalle on laadittu palo- ja pelastussuunnitelma. Lantavarastojen ja muiden varastotilojen kuntoa tarkkaillaan päivittäisten töiden yhteydessä. Rikkoutumiset tai koneiden viat korjataan heti kun se on mahdollista. Eläintautitartuntoja ennaltaehkäistään tautisuluilla ja suojavarusteilla.

Ulkopuolista liikennettä tilalle on pääasiassa eläinkuljetusauton käynti noin kerran viikossa, tavarantoimituksia 1–2 kertaa viikossa ja maitoauton käynti joka toinen päivä. Sisäinen liikenne on normaalia maa- ja karjatalouteen liittyvää liikennettä. Liikenne on voimakkainta ajoittaisesti erityisesti lannanlevitys- ja säilörehuntekoaikaan. Toiminnasta aiheutuu lähinnä hajuhaittoja lietteenlevityksen aikaan.

7. ILMOITUKSEN KÄSITTELY

7.1 Kuulutus

Ilmoitus on annettu tiedoksi kuuluttamalla Vieremän kunnan ja Iisalmen kaupungin ilmoitustauluilla 16.4. – 23.5.2025. Kuulutuksesta on lisäksi annettu tieto erikseen niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee (eläinsuojan vaikutusalue 600 m uudesta eläinsuojasta).

7.2 Lausunnot

Ilmoituksesta pyydettiin lausunto ympäristönsuojelulain 42 § kohdan 2) mukaisesti sijaintikunnan terveydensuojeluviranomaiselta sekä kohdan 3) mukaisesti Pohjois-Savon ELY -keskukselta.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen ei antanut lausuntoa.

Pohjois-Savon ELY -keskus on 25.4.2025 saapuneessa lausunnossaan todennut seuraavaa:

”Ilmoituksen mukaan pohjavesialueella on lannan levitykseen käytettävää peltoa yhteensä 8,28 ha. Pelloille aiotaan levittää nestemäisiä lantoja tai lannoitevalmisteita sekä kuivalantaa tai vastaavia lannoitevalmisteita. Pellot sijaitsevat Pyöreen pohjavesialueen pohjois- ja koillisreunoilla. Suurimmaksi osin pellot sijaitsevat varsinaisen pohjaveden muodostumisalueen ulkopuolella, mutta osa pelloista ylettyy myös pohjaveden muodostumisalueelle. Kartan perusteella alueella on lähteitä. Alueella on vedenottamo, joka sijaitsee pohjavesialueen kaakkoisosassa.

Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelman 2022–2027 mukaan peltolohkojen pohjavesialueilla sijaitseville osille ei tule levittää lietelantaa, virtsaa, pesuvesiä, käsiteltyjä jätevesiä, käsiteltyjä puhdistamo- tai sakokaivolietteitä, puristenestettä tai muutakaan neste-mäistä orgaanista lannoitetta. Kuivalantaa voidaan levittää pohjavesialueen ulkorajan ja pohjavesialueen varsinaisen muodostumisalueen väliselle vyöhykkeelle keväällä, kun lanta mullataan mahdollisimman nopeasti. Lantaa tai muita orgaanisia lannoitteita voidaan käyttää lannoitteena pohjavesialueilla sijaitsevilla pelloilla, jos esimerkiksi maaperätutkimukset tai riittävät tiedot pohjavesialueista osoittavat, ettei käytöstä aiheudu pohjaveden laadulle riskiä. Riittävien maaperätutkimusten tekeminen on ensisijaisesti toiminnanharjoittajan vastuulla. Samankaltainen linjaus on esitetty myös Pyöreen pohjavesialueelle tehdyssä suo-jelusuunnitelmassa (Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistys 15.6.2012).

Pohjois-Savon ELY-keskus toteaa, että alueen lannan levitysmahdollisuuksia voidaan arvi-oida vasta sen jälkeen, kun alueen maaperästä ja pohjavedestä on saatu lisää tietoa. Alu-eella tulisi selvittää peltojen maalajitiedot sekä pohjavesialueella ja sen välittömässä lähei-syydessä olevien lähteiden veden laatu. Lisäksi tulisi kartoittaa alueella olevat talousvesikai-vot. Nitraattiasetuksen mukaisesti talousveden hankintaan käytettävien kaivojen ja lähtei-den ympärille on vaadittu pohjavesialueiden ulkopuolellakin jätettäväksi tapauskohtaisesti vähintään 30–100 metrin levyinen suojakaista, jolle ei levitetä lantaa tai muita edellä mainit-tuja orgaanisia lannoitteita.”

7.3 Muistutukset ja mielipiteet

Ilmoituksesta ei jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

7.4 Vastine

Ilmoittajalle annettiin mahdollisuus jättää vastine annettuun lausuntoon.

Ilmoittaja on antanut vastineen 3.6.2025. Vastineessa kerrotaan muun muassa seuraavaa: Pohjavesialueella sijaitsevat pellot sijaitsevat Pyöreen vesiosuuskunnan lähteestä noin kilo-metrin päässä pohjavesialueen pohjois- ja koillisreunoilla, Pohjois-Savon ELY -keskuksen lausunnossa todetaan, että lantaa tai muita orgaanisia lannoitteita voidaan käyttää lannoit-teena pohjavesialueilla sijaitsevilla pelloilla, jos esimerkiksi maaperätutkimukset tai riittävät tiedot pohjavesialueista osoittavat, ettei käytöstä aiheudu pohjaveden laadulle riskiä. Ha-kija on esittänyt vastineessaan seuraavat tiedot todisteeksi, ettei peltojen viljelystä ja vas-tuullisesta lannanlevityksestä aiheudu haittaa tai riskiä. Vastineen liitteenä on Pyöreen vesi-osuuskunnan talousvesi näytteet edelliseltä viideltä vuodelta, joista käy ilmi, että vesi on hyvän laatuista, eikä siitä ole löytynyt huomautettavaa. Osuuskunta on ollut toiminnassa 1987 vuodesta lähtien ja kyseisille pelloille on levitetty lantaa tuona aikana sekä myös aikai-semmin. Pellot sijaitsevat kilometrin etäisyydellä ottamosta ja valuma niiltä suuntautuu pohjois- ja itä suuntaan, joista edelleen ojasto valuu viereiseen Palolampeen. Vedenjakaja toimii mäki, jonka laki on peltoihin verrattuna korkeammalla. Vastineen liitteenä on kartta-kuvat, jossa ilmenee etäisyydet sekä valuma suunnat. Kartalle on merkitty lähteet, mutta ne eivät ole talousvesikäytössä olevia ja osa niistä on salaojituksen myötä ns. rengastettu ja johdettu ojastoon. Hakijan kokemus alueen pohjamaasta on saatu kaivuutyökohteiden pe-rusteella. Peltojen pintamaa on hietamoreenia ja hiesua ja syvemmälle kaivaessa osassa kohtaa vastaan tulee kallio, karikko ja kivinen savipitoinen maa. Kyseinen maaperä ei lä-päise vettä kovin hyvin. Pellon pintamaasta on maanäytteet.

7.5 Tarkastus

Tilakeskukseen tehtiin tarkastus 30.5.2025. Tarkastuksella käytiin läpi rakennettavan eläinsuojan paikka, öljysäiliöt, kemikaalien varastointi sekä lantalat ja siilot ja jätteiden varastointipaikat.

8 YLÄ-SAVON YMPÄRISTÖLAUTAKUNNAN RATKAISU

Ylä-Savon ympäristölautakunta myöntää Maatalousyhtymä Vidgren Eskolle, Juhalle, Paulalle ja Villelle ympäristönsuojelulain 115 a §:n mukaisen ilmoituspäätöksen eläinsuojan toiminnan olennaiseen muuttamiseen Vieremän kunnan tilalla Jokiniemi (925-413-4-38).

Päätöksen saajan on noudatettava toiminnassaan ilmoituksessa ja sen liitteissä sitovasti esittämiään tietoja ja tässä päätöksessä annettuja määräyksiä.

Tämä päätös kumoaa Itä-Suomen aluehallintoviraston 16.12.2011 (ISAVI/71/04.08/2011) myöntämän ympäristöluvan.

9. MÄÄRÄYKSET

9.1. Eläinsuojaan saa yhteensä sijoittaa kerrallaan enintään 1872 eläinyksikköä vastaavan eläinmäärän. Eläinpaikkojen ikäjakaumaa voidaan muuttaa edellyttäen, että lannantuotanto tai muut ympäristövaikutukset eivät keskimäärin ylitä edellä mainitun eläinyksikkömäärän lannantuotantoa ja ympäristövaikutuksia.

Perustelut: Ilmoitus on hyväksytty eläinsuojan enimmäispaikkaluvun mukaisesti (149 lypsy-lehmää, 30 hiehoa yli 12 kk, 22 vasikkaa 6–12 kk ja 40 vasikkaa alle 6 kk). Eläinten ikäjakamakohtaiset määrät saattavat vaihdella kulloisenkin tuotantotilanteen mukaisesti sekä eläinaineksen uusimisen yhteydessä. Toimintaa tulee kuitenkin harjoittaa päätöksen perusteena olevien eläinten yhteenlasketun eläinyksikkömäärän puitteissa siten, että tuotanto tai muut ympäristövaikutukset eivät yllä mainitun eläinyksikkömäärän lannantuotantoa tai muita ympäristövaikutuksia. (YSL 52 §)

9.2. Lantavarastojen tulee riittää 12 kuukauden lantamäärän varastointiin. Laidunnus voidaan huomioida lantavarastojen koon tarpeessa.

Perustelut: Lannan varastointitilavuuksien tulee vastata 12 kuukauden laskennallista varastointitilavuutta. Varastotilavuudessa on otettava huomioon eläinsuojan pesuvedet ja avoimiin säiliöihin kertyvät sadevedet. Hakijan käytössä on laskennallisesti riittävästi varastointitilavuutta 12 kk:n ajaksi. (YSL 7-8, 16–17, 52 §, VNA 1250/2014 5 §)

9.3. Eläinsuojien rakenteet sekä lantavarastojen rakenteet tulee ylläpitää vesitiiviinä siten, etteivät lanta ja muut siellä muodostuvat nesteet pääse valumaan pohjaveteen ja muualle ympäristöön. Rakenteet on pidettävä kunnossa ja tarkastettava vuosittain. Lantalat on tyhjennettävä ja niiden kunto on tarkastettava vuosittain. Rakenteiden ja laitteiden on oltava sellaisia, ettei lantalan tyhjennyksen ja lannan siirtojen ja kuljetuksen aikana pääse tapahtumaan vuotoja. Mahdolliset vuodot on siistittävä.

Tilan liete- ja kuivalantavarastojen edustoilla on oltava kovapohjaiset kuormausalustat.

Perustelut: Tiiviit rakenteet, lantavarastojen tyhjennys ja lannan kuljetus asiamukaisin laittein sekä määräys lietelantalan rakenteista estävät lannan ja muiden jätevesien pääsyn maaperään ja pohjaveteen sekä ympäristön likaantumisen. Vuosittaisilla tarkastuksilla varmistetaan rakenteiden kunto ja mahdolliset vauriot havaitaan ja korjataan mahdollisimman nopeasti. Asetuksen 7 §:n 5 momentin mukaan lannan kuormausalustan tulee olla kova-pohjainen. (YSL 7-8, 16-17, 52 §, NaapL 17-18 §, JäteL 13 §, VNA 1250/2014 5, 7 §)

9.4. Lanta on hyödynnettävä suunnitelmallisesti. Lannan levitykseen tulee olla riittävästi peltopinta-alaa, joka lasketaan eläinsuojan todellisen eläinmäärän perusteella. Ilmoituksen mukaisella maksimieläinmäärällä 1872 ey peltoa tulee olla 132 ha. Tai lannan hyödyntämiseen muulla tavoin on oltava asianmukaiset kirjalliset sopimukset.

Talousveden hankintaan käytettävien kaivojen ja lähteiden ympärille on jätettävä maaston korkeussuhteista, kaivon rakenteesta ja maalajista riippuen vähintään 30-100 m levyinen suojavyöhyke käsittelemättä kotieläinten lannalla.

Perustelut: Lannan levitykseen soveltuva peltopinta-ala lasketaan Valtioneuvoston asetuksen 138/2019 liitteen 2 mukaisesti. Hakijalla on käytettävissä riittävästi peltohehtaareja lannan levitykseen.

Valtioneuvoston antaman asetuksen eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014) mukaan talousveden hankintaan käytettävien kaivojen ja lähteiden ympärille jätetään maaston korkeussuhteista, kaivon rakenteesta ja maalajista riippuen vähintään 30-100 metrin levyinen suojavyöhyke käsittelemättä kotieläinten lannalla. (YSL 6-8, 14-17, 52, 58 §, NaapL 17-18 §, JäteL 13 §, VNA 1250/2014 10 §)

9.5. Pohjavesialueilla sijaitseville peltolohkoille ei saa levittää lietelantaa, virtsaa, pesuvesiä, jätevesiä tai muita nestemäisiä orgaanisia lannoitteita. Kuivalantaa voidaan levittää pohjavesialueen ulkorajan ja pohjavesialueen varsinaisen muodostumisalueen väliselle vyöhykkeelle keväällä, kun lanta mullataan mahdollisimman nopeasti ja kerralla käytettävä lantamäärä ei saa ylittää kasvin yhden kasvukauden aikana tarvitsemaa ravinnemäärää. Kuivalannan levityksestä ei saa aiheutua pohjaveden pilaantumista.

Perustelut: Ympäristönsuojelulaissa on annettu ehdoton pohjaveden pilaamiskielto. Lietelannan levittäminen pohjavesialueelle on kielletty, koska se voi aiheuttaa pohjaveden pilaantumista tai sen laadun heikkenemistä. Lannan levityksen rajoituksilla vähennetään riskiä pohjaveden nitraattipitoisuuden nousulle ja hygieenisen laadun heikkenemiselle. Nestemäisten lantojen ravinteet ja hygieenistä laatua heikentävät taudinaiheuttajat huuhtoutuvat pohjaveteen kuivalantoja ja epäorgaanisia lannoitteita helpommin. Päätöksen saajalla on Pyöreän pohjavesialueella peltoa noin 8 ha pääasiassa pohjavesialueen ulkorajan ja varsinaisen muodostumisalueen välillä ja pieneltä osin muodostumisalueella. (YSL 7, 9, 15, 17 §)

9.6. Kemikaalien, rehujen ja jätteiden (lanta ja pilaantunut rehu mukaan lukien) varastoinnista ja käsittelystä ei saa aiheutua terveyshaittaa, epäsiisteyttä, roskaantumista, kohtuutonta hajuhaittaa tai maaperän, pohja- tai pintavesien pilaantumisvaaraa eikä muutakaan

haittaa ympäristölle. Kemikaalit ja vaaralliset jätteet on varastoitava tiivispohjaisessa varastossa, josta mahdolliset vuodot voidaan kerätä talteen.

Kuolleet eläimet on varastoitava ennen poiskuljetusta tiivispohjaisella alustalla siten, että varastoinnista ei aiheudu valumia ympäristöön eikä karpäs- tai hajuhaittaa. Jos kuolleita eläimiä varastoidaan vähintään kolme vuorokautta, tulee varastointiin käytetyn tilan olla jäähdytetty tai sen lämpötilan on muutoin oltava riittävän matala, jotta raadot säilyvät pilaantumattomina.

Perustelut: Määräyksellä estetään maaperän ja pinta- ja pohjavesien pilaantumista. Kemikaalien, kuten torjunta- ja pesuaineiden varastoinnissa ja käytössä tulee ottaa huomioon kunkin valmisteen käyttöturvallisuusohjeissa annetut määräykset.

Eläinjätteiden varastoinnista ei saa aiheutua maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa eikä terveyshaittaa. (YSL 16–17, 52 §, Jätel 12–13, 72 §, NaapL 17 §, VNA 1250/2014 7 §, VNA 138/2019 7 - 8 §, Ylä-Savon jätehuoltomääräykset)

9.7. Polttonestesäiliöt tulee olla sijoitettuna tiivispohjaiselle alustalle sekä koneiden tankkauspaikka tulee olla tiivis, siten että mahdolliset säiliön vuodot ja tankkauksen yhteydessä syntyvät roiskeet on mahdollista kerätä talteen. Jotta mahdolliset säiliön vuodot voidaan kerätä talteen, tulee säiliöiden olla esimerkiksi valuma-altaallisia säiliöitä tai valuma-altaassa katoksessa. Suoja-altaaseen tulee mahtua 110 % suurimman säiliön tilavuudesta. Alle 5 m³ kaksivaippasäiliöllä voidaan erillinen suoja-allas korvata sijoittamalla säiliö neste-tiiviiksi rakennetulle riittävän suurelle tasaiselle alustalle. Kaksivaippasäiliössä, jonka rakenne on sellainen, että mahdollinen ylitäyttö ohjautuu uloimman vaipan sisälle, voidaan tiivis alusta korvata kovapohjaisella alustalla, mutta tankkauspaikan tulee olla tiivis.

Polttonestesäiliöt tulee olla varustettuna laponestolla, tyyppikilvellä, lukituksella sekä ylitäytönestolla. Polttonestesäiliöiden kunto on tarkastettava riittävän usein ja tarvittaessa huollettava. Säiliöiden läheisyydessä tulee olla riittävästi imeytysainetta polttoainevuotojen varalle. Mahdollisessa vahinkotilanteessa maahan päässyt öljy on kerättävä välittömästi talteen. Säiliöön törmääminen on estettävä suojauksin.

Polttoaineen varastointi tulee saattaa tämän määräyksen mukaiseksi 1.11.2025 mennessä.

Perustelut: Polttonestesäiliöiden ja -varastojen tulee soveltua käyttötarkoitukseensa. Säiliöiden tulee olla 2-vaippasäiliöitä, valuma-altaallisia säiliöitä tai valuma-altaassa katoksessa. Tiivispohjainen alusta mahdollistaa vuotojen nopean havaitsemisen ja vuotojen poistamisen riittävän ajoissa ennen kuin polttoaine pääsee maaperään. Vaadittava tiivis, polttoaineiden liuottavat vaikutukset kestävä alusta ja tankkausalusta voi olla muun muassa teräsbetonia, asfalttia tai muovikalvoa. Muovikalvon täytyy olla 1.0 mm paksuista HDPE-kalvoa tai ominaisuuksiltaan vastaavanlaista tiivistyskalvoa, kuten esimerkiksi joustavampaa LLDPE-kalvoa, monikerroskalvoa tai ns. EIA-kalvoa. Polttonestesäiliöiden varustus pienentää säiliön täyttämisen tai tankkaamisen yhteydessä syntyvää öljyvuotoriskiä. (YSL 15–17, 52 §)

9.8. Toimintaa on harjoitettava siten, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän. Hyötykäyttöön kelpaavat jätteet on lajiteltava ja toimitettava niille tarkoitettuihin keräyspaikkoihin. Hyötykäyttöön kelpaamaton jäte on toimitettava jätekeskukselle, jolla on ympäristölupa jätteen käsittelyyn. Vaarallisia jätteitä ei saa sekoittaa keskenään tai niihin ei saa sekoittaa

muuta jätettä tai ainetta siten, että siitä voi aiheutua haittaa terveydelle, ympäristölle tai öljyjätehuollon järjestämiselle. Vaaralliset jätteet on toimitettava vähintään kerran vuodessa vaarallisen jätteen käsittelyyn. Jätteiden käsittelyssä on noudatettava voimassa olevia Ylä-Savon jätehuoltomääräyksiä.

Perustelut: Jätteen synnyn ehkäiseminen on jätelain keskeinen tavoite, minkä takia jätteet on hyödynnettävä mahdollisuuksien mukaan. Jätteen haltijaa koskevat jätelain 8 §:n mukaiset yleiset velvollisuudet noudattaa lain etusijajärjestystä, jätelain 12 §:n mukaiset selviläolovelvollisuudet sekä jätelain 13 §:n mukaiset jätehuollon huolehtimisvelvollisuudet. Valtioneuvoston jätteistä antaman asetuksen mukaan jätteet on koottava, pakattava ja merkittävä siten, että niille voidaan järjestää asianmukainen jätehuolto. Lämmityskattilassa poltettavaksi soveltuvat jätteet (käsittelemätön ja puhdas puujäte sekä sytykkeenä pieninä määrinä esim. paperi ja pahvi) voidaan polttaa. Muiden jätteiden polttaminen on kielletty. Poltettava puu ei saa sisältää halogenoituja orgaanisia yhdisteitä tai raskasmetalleja. Näitä yhdisteitä saattaa olla puunsuoja- tai pintakäsittelyssä puussa. (YSL 52, 58 §, JäteL 6, 8, 12-13, 15-17, 72 §, Ylä-Savon jätehuoltomääräykset)

9.9. Ilmoittajan on oltava riittävästi selvillä toimialansa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisestä ja varauduttava tilan oloihin soveltuvan tällaisen tekniikan käyttöönottoon.

Perustelut: Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä aiheuttamiensa haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista ja sen takia seurattava parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä. (YSL 6-8, 52 §, YSA 15 §)

9.10. Eläinsuojan ja lantavarastojen rakenteiden tarkkailusta, huolloista ja korjauksista on pidettävä kirjaa, johon merkitään tarkastuksen ajankohdat, tehdyt havainnot ja tehdyt huoltotoimet.

Toiminnanharjoittajan on ylläpidettävä vuosittain seurantatietoja eläinsuojan toiminnasta:

- 1) eläinten määrä;
- 2) toiminnassa vuosittain muodostuva lannan kuutiometrimäärä eläinlajeittain ja lantatyypeittäin;
- 3) lannan toimituspaikat tai vastaanottajat ja lannan toimittamisen ajankohdat eläinlajeittain ja lantatyypeittäin;
- 4) uudet tai muuttuneet lannan levitykseen käytettävät peltoalat ja sopimukset; sekä
- 5) ympäristöluvanvaraiseen laitokseen vuosittain toimitettavien ja haudattujen kuolleiden eläinten määrä kappaleina tai tonneina ja toimitusten ajankohdat.
- 6) Toiminnassa vuosittain syntyvät jätteet: jätelaji, jätteiden määrä ja toimituspaikat sekä käsittelymenetelmän kuvaus.

Seurantatiedot on säilytettävä viiden vuoden ajan ja pyydettyessä esitettävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tilalla tapahtuvista muutoksista on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Häiriötilanteista, jotka saattavat aiheuttaa merkittävää ympäristöhaittaa, on ilmoitettava välittömästi ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ilmoitus tulee tehdä esimerkiksi lietesäiliön rikkoutuessa.

Perustelut: Määräykset tuotantoon liittyvien rakennusten ja rakenteiden tarkkailusta annetaan ympäristön pilaantumisen estämiseksi. Määräykset toiminnan seurannasta ja muutosten ilmoittamisesta ovat tarpeen toiminnan valvomiseksi. Raportointi tulee tehdä ensisijaisesti sähköisen järjestelmän kautta. Jätekirjanpidosta tulee löytyä jätelajikkeen nimi ja jättekoodi, jätteiden määrä (tonneina tai kiloina), jätteen vastaanottajan nimi, y-tunnus ja osoite ja käsittelymenetelmän R/D-koodi ja kuvaus kuten jätteen toimitus jäteasemalle. (YSL 8, 62, 94, 170 §, JäteL 12, 118–122 §, VNA 138/2019 9 §)

9.11. Toiminnan pysyvästä tai pitkäaikaisesta lopettamisesta tai toiminnan oleellisesta muuttumisesta on hyvissä ajoin ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tilalla tapahtuvista muutoksista on ilmoitettava suunnitelmiseen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle etukäteen kirjallisesti. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi eläinmäärän muutokset, jaloittelualan perustaminen tai lannan käsittelyn muutokset kuten lannan toimittaminen biokaasulaitokseen tai separoinnin aloittaminen.

Perustelut: Määräys on tarpeen tiedonkulun varmistamiseksi ja valvonnan mahdollistamiseksi. Valtioneuvoston asetuksessa on määrätty jaloittelualan perustamisesta. Suunnitelmien toimittamisella etukäteen voidaan varmistaa, että asetuksen vaatimukset täyttyvät. Muutokset lannankäsittelyssä voivat vaikuttaa lannan varastointilavuuksien tarpeeseen tai tarvittavaan lannanlevitysalaan. Eläinmäärän muutos voi laukaista ilmoitusmenettelyn muutoksen tarpeen. (VNA 138/2019 9 §)

10. RATKAISUN PERUSTELUT

Kun toimintaa harjoitetaan ilmoituksessa ja sen liitteissä sekä tässä päätöksessä esitetyllä tavalla ja noudatetaan päätöksen määräyksiä, toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset.

Ympäristölautakunta katsoo, että toiminnasta ei aiheudu toiminnan laatu, lupamääräykset ja sijoituspaikka huomioon ottaen terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä eräistä naapurussuhteista annettussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Toiminta täyttää jätelain vaatimukset.

Pohjavesialueella oleville pelloille on esitetty lannoitusta lietelannalla ja kuivalannalla ja levitystä on perusteltu hakemuksessa ja vastineessa annetuilla seikoilla. Pyöreen pohjavesialueen maaperä on iisalmenreitti.fi sivuston mukaan pääasiassa moreenia. Pellot sijaitsevat pääasiassa pohjavesialueen ulkorajan ja pohjavesialueen varsinaisen muodostumisalueen välisellä alueella. Lupamääräyksen 9.5 laadinnassa on keskusteltu kunnan ympäristöterveysvalvostajan kanssa ja huomioiden etäisyys ja maastonmuodot ja muut vastineessa esitetyt seikat, riski pohjavedenotannon vedenlaadulle katsotaan vähäiseksi. Lannoitus tulee tehdä niin, ettei se aiheuta haittaa pohjaveden laadulle. Näin ollen kuivalannan levittäminen reunavyöhykkeelle sallitaan määräyksen 9.5. mukaisesti.

Valtioneuvoston asetuksen ilmoituksenvaraisista eläinsuojista (138/2019) mukaan eläinsuoja, jonka eläinyksikkömäärä on 1872 ja tilakeskukseen rakennetaan kuivikepohjainen umpilehmien pihatto ja kuivalantala, vähimmäisetäisyys häiriintyviin kohteisiin on 250

metriä. Lähimpään häiriintyvään kohteeseen on matkaa 350 metriä. Näin ollen asetuksen etäisyysvaatimus täyttyy.

Edellytykset ilmoituksen hyväksymiselle ovat olemassa.

11. VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN JA LAUSUNTOIHIN

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty. Kunnan terveydensuojeluviranomainen ei antanut lausuntoa, mutta on tutustunut aineistoon ja on osallistunut neuvotteluun koskien lannanlevitystä pohjavesialueella oleville pelloille. Pohjavesialueella olevien peltojen lannanlevityksestä on annettu lupamääräys 9.5.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausunto on huomioitu lupamääräyksessä 9.4, jossa rajoitetaan nitraattiasetuksen mukaisesti lannan levitystä talousvesikäytössä olevien kaivojen ja lähteiden läheisyydessä. Hakija on antanut vastineessaan lausunnon mukaisen selvityksen lannanlevityksen vaikutuksesta ja mahdollisista riskeistä pohjavedelle. Lannan levityksestä pohjavesialueella sijaitseville peltolohkoille on annettu lupamääräys 9.5.

12. ILMOITUSPÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO

Päätös on voimassa toistaiseksi. Toiminnan olennaiseen laajentamiseen tai muuttamiseen on haettava ympäristölupa tai tehtävä ympäristönsuojelulain mukainen ilmoitus. (YSL 29, 87, 115 a §)

13. ASETUSTEN NOUDATTAMINEN

Jos asetuksella annetaan tätä ilmoituspäätöstä ankarampia säännöksiä tai ilmoituspäätöksestä poikkeavia säännöksiä ilmoituspäätöksen voimassaolosta, on asetusta noudatettava. (YSL 70 §)

14. PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös annetaan julkipanon jälkeen (24.6.2025).

Tämä päätös on lainvoimainen 1.8.2025, jos päätökseen ei haeta muutosta. Ilmoituspäätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta (YSL 115 d §).

15. SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (YSL 527/2014, muutos 1166/2018)

Ympäristönsuojeluasetus (YSA 713/2014, muutos 50/2019)

Jätelaki (JäteL 646/2011, muutos 714/2021)

Laki eräistä naapuruussuhteista (NaapL 26/1920)

Valtioneuvoston asetus ilmoituksenvaraisista eläinsuojista (138/2019)

Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (VNa 1250/2014)

Lisäksi on otettu huomioon:

Vieremän kunnan ympäristönsuojelumääräykset 1.4.2012,

Ylä-Savon jätehuoltomääräykset (voimaantulo 1.4.2025),
Maa- ja metsätalousministeriön rakentamismääräykset ja -ohjeet:
MMM asetus tuettavaa rakentamista koskevista ympäristönsuojeluvaatimuksista
(606/2023), jota täydentää ohjeistus Kotieläinrakennusten ympäristönhuolto (MMM-RMO
C4, 7.1.2001)
Pyöreen pohjavesialueen suojelusuunnitelma 2012

Ratkaisu on tehty vireilletulo ajankohtana voimassa olleen lainsäädännön mukaisesti.

16. KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Koska ilmoitus on tullut vireille 13.4.2025, ilmoituspäätöksen saajalta peritään eläinsuojan ilmoituksen käsittelystä 3150 euroa Ympäristöterveys ja ympäristönsuojelu asiakasmaksujen 2025 mukaisesti.

Kuulutuskustannukset peritään todellisten kulujen perusteella.

17. PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Ylä-Savon ympäristölautakunta tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen Iisalmen kaupungin verkkosivuilla: www.iisalmi.fi.

Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Vieremän kunnan verkkosivuilla www.vierema.fi.

17.1 Päätös

Ympäristönsuojelulain 85 §:n mukaan ilmoituspäätös on toimitettava ilmoittajalle ja niille, jotka ovat päätöstä erikseen pyytäneet sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätös toimitetaan seuraaville:

- Maatalousyhtymä Vidgren Esko, Juho, Paula ja Ville
- Pohjois-Savon ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
- Pohjois-Savon ELY -keskus, Maaseutuelinkeinot-vastuualue
- Pohjois-Savon pelastuslaitos
- Vieremän kunnanhallitus
- Vieremän terveydensuojeluviranomainen/ Kiuruveden toimipiste
- Vieremän rakennusvalvontaviranomainen
- Ympäristönsuojelun tehtäväalue/ Kiuruveden toimipiste

17.2. Tieto päätöksestä

Ympäristönsuojelulain 85 §:n mukaan ilmoituspäätöksen antamisesta on lisäksi ilmoitettava niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat sitä erikseen pyytäneet sekä niille, joille ympäristönsuojelulain 44 §:n 2 momentin mukaan annettu ilmoituksesta erikseen tieto. Tieto päätöksestä toimitetaan seuraaville:

- Ne, joille on annettu tieto ilmoituksesta

18. PÄÄTÖKSEN ANTOPÄIVÄ, JULKAISUPÄIVÄ JA PÄÄTÖKSEN TIEDOKSISAANTIPÄIVÄ

Päätöksen antopäivä on 24.6.2025.

Kuulutuksen julkaisupäivä on 24.6.2025.

Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7.) päivänä päätöksen julkaisemisajankohdasta eli 1.7.2025.

19. MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen haetaan muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen tiedoksisaannista sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy 31.7.2025.

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle osoitteeseen PL 204, 65101 VAASA. Valitusosoitus on liitteenä.

Ilmoituspäätös annetaan Iisalmen kaupungin ja Vieremän kunnan ilmoitustauluille asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä (julkipano), jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.